

ԼՈՒՐԵՐ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՑ •

Բարձրագույն պարզև Բյուրականի աստղադիտարանին.—Սովետական Միության Գերագույն սովետի նախագահության հրամանագրով Բյուրականի աստղադիտարանը պարզևատրվել է Սովետական Միության բարձրագույն պարզևով՝ Լենինի շքանշանով։ Աստղադիտարանը այդ մեծ պատվին արժանացել է աստրոֆիզիկայի բնագավառում ձեռք բերած խոշոր նվաճումների համար։ Բյուրականի աստղադիտարանը Սովետական Միության մեջ առաջին աստղադիտարանն է, որ պարզևատրվել է Լենինի շքանշանով։

Մայիսի 7-ին Երևանի օպերային թատրոնի շենքում տեղի ունեցավ մեծարանքի բազմամարդ հանդես՝ նվիրված աստղադիտարանի պարզևատրմանը։ Հայաստանի Գերագույն սովետի նախագահության նախագահ Ն. Հարությունյանը ՍՄՀՄ Գերագույն սովետի նախագահության անունից Բյուրականի աստղադիտարանին հանձնեց բարձր պարգևը և ջերմապես շնորհավորեց աստղադիտարանի աշխատողներին՝ մաղթելով նրանց նոր հաջողություններ։

Ողջունի խոսքերով հանդես եկան գիտական և հասարակական մի շարք կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ։ Երևանի պետական համալսարանի ռեկտոր, ակադեմիկոս Մ. Ներսիսյանը իր ողջույնի խոսքի մեջ ասաց.

—Հայ աստղագետների հաջողությունները աստղերի գոյացման և գալակտիկաների զարգացման պրոցեսների ուսումնասիրության բնագավառում համաշխարհային ճանաչման են արժանացել և պատիվ են բերել ոչ միայն աստղադիտարանին, այլև ամբողջ հայ ժողովրդին։

Վերջում հանդես եկավ աստղադիտարանի տնօրեն, մեծանուն գիտնական Վ. Համբարձումյանը շնորհակալություն հայտնելով սովետական կառավարությանը բարձր պարգևի համար և բոլոր այն հաստատություններին, որոնք նպաստում են Բյուրականի աստղադիտարանի աշխատանքների հաջողության։

«Բանբեր Երևանի համալսարանի».—Լույս տեսավ «Բանբեր Երևանի համալսարանի» առաջին համարը։ Այս նոր պարբերականը լույս է տեսնելու տարեկան երեք անգամ։ Հոդվածները տպագրվելու են հայերեն և ռուսերեն լեզուներով։

Համալսարանի հիմնադրման առաջին տարիներից

սկսած լույս են տեսել ավելի քան 100 գիտական ժողովածուներ՝ պարունակելով համալսարանում մշակվող գիտական ուսումնասիրությանը նվիրված աշխատություններ՝ գրականության, պատմության, փիլիսոփայության, լեզվաբանության, տնտեսագիտության և այլ հասարակական գիտությունների վերաբերյալ։ «Բանբեր»-ը շարունակելու է սամմանված ավանդական կարգը։

Հանդեսում տեղ է տրվելու համալսարանից և Հայաստանից դուրս ապրող ու գործող գիտնականների, այդ թվում՝ սփյուռքահայ մտավորականների աշխատություններին։

Հայաստանի գորգերը.—Իջևանի գորգագործարանը խոշորագույններից մեկն է Կովկասում։ Նրա արտադրանքը լայն ճանաչում է գտել։ Մեծ պահանջ կա «Հորեյանական», «Հայաստան», «Լոռի», «Զանգեզուր» կոչվող գորգերի։

Այս տարի ֆաբրիկան պետք է արտադրի 400000 քմ զանազան տեսակի գորգեր և գորգուղիներ։ Դա 40 տոկոսով ավելի է անցյալ տարվա արտադրանքից։ 1970 թվականին ֆաբրիկայի արտադրանքը կհասնի մեկ միլիոն քմ/մետրի։

Արիա-Սևան գետնուղու շինարարությունը.—Շարունակվում է Արիա-Սևան գետնուղու կառուցումը, որով Արիա գետի ջրերը պիտի հոսեն դեպի Սևան։ Ներկայումս գետնուղու (թունել) հորատումը կատարվում է վեց տարբեր մասերից, որոնցից մեկը գործի է դրվել ապրիլին։ Հինգ աշխատամասերը միասին վերցրած ապրիլ ամսին փորել են 445 մետր թունել։ Իսկ աշխատանքների սկզբից մինչև մայիսի 1-ը փորված է ընդամենը 7800 մետր (գետնուղու երկարությունն է 48 կմ)։

Հունիս ամսին հորատման աշխատանքների թիվը կավելանա 4-ով, որով գետնուղու փորումը կկատարվի 10 տարբեր կետերից։

Դավիթ Անհաղթի երկաթի թուղթներ.—Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի հրատարակչությունը ռուսերեն լեզվով լույս է ընծայել փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու Սեդ Արևշատյանի աշխատությունը՝ «Դավիթ Անհաղթի Արիատուղի «Անալիտիկայի» մեկնաբանությունը»։

Դավիթ Անհաղթը 5—6-րդ դարերի ականավոր հայ գիտնական-փիլիսոփա էր՝ իր կրթությունը ստա-

ցած Ալեքսանդրիացուն: Նա հեղինակ է մի շարք հիմքնորոշում և թուրքմանական երկերի, որոնք հասել են մեզ ձեռագիր ձևով և պահվում են Մատենադարանում: Վերոհիշյալ աշխատությունը Դավիթ Անհաղթի կարևոր երկասիրություններից մեկն է, ուր վերլուծված է Արիստոտելի ուսմունքը տրամաբանության մասին:

Աշխատությունը առաջին անգամ է լույս տեսնում հունարեն, որ և հնարավորություն կտա հուշակալոր հայ գիտնականի երկասիրությունը սովետական միության ժողովուրդներին ծանոթացնել: Թուսերեն թարգմանության հետ միասին տրված է Դ. Անհաղթի երկասիրության գրաքար քննադիրը:

Մենագրություն Լարություն Սվադյանի մասին.—Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի հրատարակչությունը լույս է ընծայել Աս. Ասատրյանի աշխատությունը՝ նվիրված անցյալ դարի կեսերի հայտնի հրապարակախոս և հասարակական գործիչ Լարություն Սվադյանի կյանքին ու գործունեությանը:

Մենագրության մեջ հատուկ տեղ է տրված Լ. Սվադյանի գործունեությանը «Մեղու» պարբերականում, ինչպես նաև Լ. Սվադյանի և Մ. Նալբանդյանի համատեղ գործունեությանը: Գրքի հավելվածում տրված է Հակոբ Պարոնյանի վերաբերմունքը Լ. Սվադյանի ստեղծագործության նկատմամբ:

Երևանի կենտրոնական պուրակի բարեկարգումը.—Երևանի կենտրոնում Լենինի և Ծախումյանի հրապարակների միջև ընկած պուրակը ներկայումս հիմնովին վերավիճակում ու բարեկարգվում է: Պուրակի կենտրոնական ծառուղին ընդարձակվում է և ունենալու է հինգ ջրավազաններ՝ մի ամբողջ շարք շատրվաններով: Ավազանների երկու կողմերում կլինեն ճեմուխներ ու նստարաններ: Պուրակում տնկվել են նոր ծառեր ու թփեր:

Նոր երգչախումբ.—Մեր հանրապետության մեջ շատ կան ինքնագործ երգչախմբեր: Սակայն պրոֆեսիոնալ երգչախումբ միայն մեկն էր՝ Հայաստանի պետական երգչախումբը, որի համբավը հայտնի է հանրապետության սահմաններից դուրս:

Հայաստանի երգչախմբային ընկերությունը կազմակերպել է մի նոր խումբ՝ ղեկավարությամբ Սովետական Միության ժողովրդական դերասան Թաթուլ Ալբուխյանի: Նոր երգչախումբը մայիսի սկզբներին տվեց իր անդրանիկ համերգը, որն անցավ մեծ հաջողությամբ:

Խմբի երգացանկի մեջ մեծ տեղ են գրավելու հայ դասական ու ժամանակակից երգահանների գործերը: Խումբը շրջելու է Հայաստանի գյուղերն ու քաղաքները, ինչպես նաև խոշոր գործարաններն ու համերգներ է տալու՝ նպատակ ունենալով ժողովրդականացնել հայկական խմբերգի արվեստը:

Նոր հյուրանոցներ Երևանում.—Ըստ միջին հաշվարկումների, ներկա Երևանը պետք է ունենա 8500 հյուրանոցային տեղ: Մինչդեռ քաղաքի բոլոր հյուրանոցները միասին վերցրած հագիվ դրա կեսի չափ տեղ ունեն միայն: Ահա թե ինչու այնքան կարևոր նշանակություն է ստանում նոր հյուրանոցներ կառուցելու խնդիրը:

Ներկայումս մայրաքաղաքում միաժամանակ կառուցվում են երեք հյուրանոցներ՝ Սպար-Նովայի փողոցում, Նորքում և Լ. Պարոնյանի փողոցում: Երեք հյուրանոցներն էլ լինելու են 14 հարկանի և յուրաքանչյուրն ունենալու է 500 տեղ:

Նախատեսված է առաջիկայում սկսել ևս երեք հյուրանոցների կառուցումը: Դրանցից մեկը՝ 16 հարկանի, կկառուցվի կալաբանամերձ հրապարակում, մյուսը՝ Տերյանի և Մարքսի փողոցների անկյունում («Սևան» հյուրանոցի շարունակությունը) և երրորդը՝ Էջմիածնի խճուղու վրա: Եկող տարի կսկսվի «Արմենիա» հյուրանոցի 4-րդ կորպուսի շինարարությունը՝ ներկա շենքին կից:

Երևանի պատմության թանգարանում.—Երևանի պատմության թանգարանը վերջերս հարստացավ բազմաթիվ արժեքավոր նոր նյութերով, որոնք հաշտ մաքրվել են քաղաքի շրջակայքում գտնվող հին բնակավայրերի պեղումների ժամանակ: Թանգարանի սպիտակ խնամքի տակ պեղումներ է կատարում Թագսգյուղի շրջակայքում, ուր հայտնաբերվել են բրոնզյա դարի շրջանին պատկանող հետաքրքիր դամբարաններ:

Հայտնաբերված են բազմաթիվ զարդեր, զենքեր, տնային գործածության առարկաներ, որոնք վկայում են ժամանակի բնակիչների զարգացած մշակույթի մասին: Հայտնաբերված բոլոր իրերը ցուցադրված են թանգարանում:

Թղթի գործարանում.—Սկսվել է Երևանի թղթի և խավաքարտի գործարանի հիմնական վերակառուցումը, որից հետո գործարանի արտադրանքի ծավալը մի քանի անգամ կավելանա: Կառուցվել են նոր արտադրամասեր, որոնցում ներկայումս տեղադրվում են Լենաստանից, Լենինգրադից և Քիշինկից ստացված կատարելագործված մեքենաներ:

Գործարանը կարտադրի փաթեթման թուղթ և մեծ քանակությամբ ալիքաձև (գոֆրե) խավաքարտ:

Մայրաքաղաքի երթևեկության միջոցները.—Միջինայան տոների նախօրյակին Երևանում սկսեց ախատել տրոլեյբուսային մի նոր գիծ, որն Արովյան փողոցը Ավանի ձորով կապում է Նորքի նորակառույց թաղամասի հետ: Գծի երկարությունը 12 կմ է: Վերջին ամիսներին տրամվայի, տրոլեյբուսի և ավտոբուսի նոր երթուղիներ են բացվել դեպի քաղաքի զանազան թաղամասերը:

Բնակչությանը սպասարկելու համար ընթացիկ տարում մայրաքաղաքը կստանա 1270 հատ տրամվայի նոր վագոն, տրոլեյբուս, ավտոբուս և տաքսի ավտոմեքենաներ:

Երևանյան սառնարաններ.—Երևանի Լենինի անվան էլեկտրամեքենաշինական գործարանը, ի թիվս բազմապիսի այլ մեքենաների ու սարքավորումների, սկսել է նաև տնային սառնարանների թողարկումը: Երևանյան սառնարանները կոչվում են «Արագած», ունեն 200 լիտր տարողություն, արտաքուստ գեղեցիկ ձևավորված են և գործածության համար շատ հարմար:

Արդեն թողարկված է ավելի քան 1000 սառնարան: